

TARGALT INTERNETIS UUDISKIRI

projekti viimase aja ja lähituleviku olulisematest sündmustest ning tegevustest

Võistlusmängu „Targalt internetis“ piirkondlikud võistlusmängud

Alates 8. novembrist kuni 11. detsembrini 2013 toimusid „Targalt internetis“ võistlusmängu piirkondliku voo ruumes üheksa võistlusmängu, millest võttis kokku osa 27 kooli ja üle 160 õpilase üle Eesti.

Targalt internetis võistlusmängu eesmärk on innustada õpilasi omandama teadmisi ja oskusi interneti ning digitaalsete kommunikatsioonivahendite targemaks ja turvalisemaks kasutamiseks.

Võistlusmängud olid kõik väga tasavägised ning õpilased nendeks hästi valmistunud. Võistlusmängus tutvustasid õpilased oma kooli, näitasid oma teadmisi viktoriinis, mille raames küsiti interneti turvalisema kasutamisega seotud küsimusi, veebilehtede kriitilises hindamises, samuti seaduste tundmises ning sõnade seletamises. Näitlejameisterlikkust ning loovust sai demonstreerida rollimängudes. Koduse tööna olid kõik osalenud koolid valmistanud video teemal „Turvalisus internetis ja päriselus“, mida oli kõikidel osalejatel väga põnev vaadata. Lõpetuseks tuli võistkondade esindajatel väidelda teemal „Suhtluskeskkondadel peaksid olema ealised piirangud“, mille raames toodi õpilaste poolt välja selle nii poolt kui vastuargumente, ning osaleda osavusmängus, kus testiti õpilaste kiirust ja koostööoskust.

Võistlusmängudega saate tutvuda projekti veebilehe <http://www.targaltinternetis.ee/category/uritused/> artiklis olevate linkide kaudu.

Edasi poolfinaali pääsesid iga võistluse võitjad: Pärnu Vanalinna Põhikool, Lääte Ühisgümnaasium, Haanja Kool, Avinurme Gümnaasium, Kuusalu Keskkool, Kiili Gümnaasium, Emmaste Põhikool,

Võistlusmängu „Targalt internetis“ poolfinaalid

Võistlusmängu „Targalt internetis“ poolfinaalid toimusid Tartus 26.veebruaril ja Tallinnas 28.veebruaril, kus võistlesid omavahel piirkondlike võistluste võitjad.

Lihula Gümnaasium, Juuru Gümnaasium, Tallinna Kristiine Gümnaasium.

Tunnustame kõiki võistlusmängudes osalenud koolide õpilasi, kes olid väga tublid.

Võistlusmängudes osalesid järgnevad koolid: Lihula Gümnaasium, Haljala Gümnaasium, Lääte Ühisgümnaasium, Kullamaa Keskkool, Juuru Gümnaasium, Avinurme Gümnaasium, Kuusalu Keskkool, Kolga Keskkool, Pärnu Ülejõe Gümnaasium, Emmaste Põhikool, Virtsu Kool, Lauka Põhikool, Kilingi-Nõmme Gümnaasium, Tallinna Kristiine Gümnaasium, Mäetaguse Põhikool, Haanja Kool, Nissi Põhikool, Kääpa Põhikool, Pelgulinna Gümnaasium, Pärnu Vanalinna Põhikool, Palade Põhikool, Peetri Lasteaed-Põhikool, Surju Põhikool, Tallinna Reaalkool, Kärkla Ühisgümnaasium, Kiili Gümnaasium, Kohtla-Järve Maleva Põhikool.

Tartu poolfinaal toimus Tartu Raamatukogu Konverentsikeskuse saalis, kus osalesid Lääte Ühisgümnaasiumi, Avinurme Gümnaasiumi, Haanja Kooli, Pärnu Vanalinna Põhikooli ja Juuru Gümnaasiumi võistkonnad.

Tallinna poolfinaal toimus Õpetajate Majas, millest võtsid osa õpilased Kiili Gümnaasiumist, Emmaste Põhikoolist, Lihula Gümnaasiumist, Kristiine Gümnaasiumist ja Kuusalu Keskkoolist.

Poolfinaali esimese ülesandena tuli õpilastel ennast ja oma kooli tutvustada ning anda ülevaade sellest, mida on nende koolis tehtud veebiturvalisuse ja internetiohutuse teadlikkuse tõstmiseks. Selleks oli õpilaste poolt valmistatud nii videoid, esitlusi, interaktiivseid plakateid kui ka laule. Tutvustustest selgus, et mitmetes koolides toimuvad robotika ringid, samuti korraldatakse interneti turvalisuse loenguid ning seminare.

Peale tutvustust toimus paralleelselt kaks tegevust – ühed võistkonnad said näidata oma osavust ning koostööoskust arvutimängu Kinect mängus punkte kogudes. Samal ajal toimus teiste võistkondade osavõtul väitlus teemal „Suhtluskeskkondadesse registreerimisel peaksid kõik kasutajad tuvastama oma reaalse identiteedi“. Väitlust hindas mõlemas poolfinaalis Väitlusseltsi esindaja, kelle sõnul olid õpilased väga hästi ettevalmistanud ning mõlema poolfinaali väitlus oli väga tasavägine.

Euroopa konkursi „Parim lastele suunatud veebisisu“ Eesti võitjad

Konkursi Eesti osavõitluse võitjad selgusid detsembris 2013. Võistlusele esitati konkursitööd kõigis etteantud neljas võistluskategoorias, kokku 13 võistlustööd.

Ettevõtetele ja professionaalsetele veebiarendajatele mõeldud kategoorias esitati konkursile 4 tööd, millest võitjana väljus BCS Koolituse ja Eesti Info- ja Telekommunikatsiooni Liidu koostööna valminud õppematerjalide kogumik „See on turvaline IT“ <http://www.itl.ee/veebiturvalisus/>

Teises, täiskasvanud harrastajate kategoorias valis žürii Eestit Euroopa tasemel esindama Katri Sanina ja Marina Kurvitsa loodud veebilehe „Avasta Päikesesüsteem“, kus vahva roheline mehike Rudolf, kutsus lapsi tutvuma maailmaruumi saladustega. <https://sites.google.com/site/ttgmaailm/aruum/> Ka selles kategoorias osales 4 tööd.

Interneti turvalisuse alaseid teadmisi ning info otsimise oskust said õpilased näidata QR koodi viktoriinis. Kõik võistkonnad said endale võistluseks tahvelarvutid, seejärel tuli neil üles leida saali seintele paigutatud QR koodid ja peale seda nendes peituvad ülesanded lahendada.

Seejärel mängiti võistkondade poolt eelnevalt valmistatud interneti turvalisuse teemasid käsitlevaid lauamänge.

Kõik võistkonnad said mängida ühe teise võistkonna mängu ja seda ka hinnata. Mängude puhul hinnati nii mängu juhendit, disaini, mängu sisu kui ka kvaliteeti. Žürii kiitis kõiki lauamänge ja nende tegijaid ning soovitas neid interneti turvalisusega seotud teemade aruteluks koolides kasutusse võtta.

Võistlus lõppes teatrivooruga, milles võistkonnad esitasid e-ohutuse lühinäidendi teemal „Kui Arno isaga koolimajja jõudis, olid tunnid juba alanud...“. Näidendis hinnati probleemi püstitamise oskust ja selle edasiandmist läbi etenduses loodud tegelaskujude ning olukorrale leitud lahendust. Kõik näidendid olid väga leidlikult üles ehitatud, karakterid meisterlikult välja mängitud ning käsitlused ise teemakohased ja humoorikad.

Kõik poolfinaalides osalenud koolide võistkonnad olid väga tublid ning võistlused tasavägised. Kahele esimesele kohale tulnud võistkondi eraldas järgnevatest minimaalne punktide arv. Pingelise, kuid väga sõbralikus õhkkonnas kulgenud võistluse võitsid Tartu poolfinaalis Pärnu Vanalinna Põhikooli ja Avinurme Gümnaasiumi võistkond, ning Tallinna poolfinaalis Kuusalu Keskkooli ja Kristiine Gümnaasiumi võistkond. Neid ootab ees finaali Tallinnas 23. aprillil.

Noorte individuaal- ja kuni 4 –liikmeliste meeskondade arvestuses väljus konkurentsist võitjana Tallinna Tehnikagümnaasiumi õpilase Evelin Kurvitsa 6-8 aastastele lastele loodud interaktiivne raamat „Aastaajad“ http://www.zooburst.com/zbook-viewer.php?book=zb02_4ea137151637c.

Neljandas võistluskategoorias - koolinoorte meeskonnad - leidis žürii, et üle-euroopalise auhinna eest peaks võistlustulle asuma Tallinna

Tehnikagümnaasiumi 10-nda klassi loodud juhis Creative Commons- litsentsi selgitamiseks <http://popplet.com/app/#/265580>.

Žürii töötas koosseisus Kalev Pihl - AS Sertifitseerimiskeskus; Liina Luidalep - Politse- ja Piirivalveameti esindaja; Enelis Linnas - MTÜ

Abikeskused; Karel Zova - HITSA Innovatsioonikeskus; Triin Kangur – Targalt internetis projekt, HITSA Innovatsioonikeskus. Eesti võistluse võidutööd saadeti edasi Euroopa võistlusele, mille tulemustest saate ülevaate meilis olevast dokumendist BestContentAwardPressRelease

Konverents „Nutikalt netis – hoiast ennast ja raha“

Turvalise Interneti päeva tähistamise raames toimus 11. veebruaril k. a toimus Meriton Hotell Tallinna Konverentsikeskuses projekti „Targalt Internetis“ konverents „Nutikalt netis – hoiast ennast ja oma raha!“, kus võeti luubi alla erinevad IT- ja mobiilside teenused ning anti teavet, kuidas turvaliselt tarbida internetiteenuseid.

Konverentsil esinejad rääkisid mobiiliäppide varjatud külgedest, samuti sellest, kuidas jälgida, et pangakaardid ei hakkaks elama oma elu, aga ka milles seisneb mobiil-ID kasulikkus ja mis on „õngitsemine“.

Esinejate seas olid tunnustatud IT-turvalisuse spetsialistid, samuti Kaitseliidu küberkaitse üksuse ning Politsei- ja Piirivalveameti esindajad. Kohal olid ka telekommunikatsioonifirmade ja pankade esindajad, kes ekspertpaneelis vastasid publiku küsimustele. Üritust modereeris tehnoloogiaajakirjanik ning Digitunni saatejuht Mart Parve.

Konverentsist osavõtt oli aktiivne, kohal oli 380 inimest. Osavõtute hinnang konverentsi kohta oli väga positiivne. Teemade käsitlemist peeti väga vajalikuks ning ettekannete sisu ja esitlust hinnati kõrgetasemeliseks. Eraldi toodi esile moderaatori pädevust teemas ning oskust üritust juhtida.

Kõigil konverentsil osalejatel oli võimalus kohapeal sõlmida tasuta mobiil-ID leping ning see ka koheselt aktiveerida.

Neil, kellel ei õnnestunud kohale tulla, oli võimalus jälgida konverentsi otseülekannet aadressilt <http://www.itcollege.ee/cdn/livestream/konverents/> või uudisteportaali Delfi.ee vahendusel.

Konverentsi ettekandeid saab järele vaadata projekti veebilehel <http://www.targaltinternetis.ee/artiklid/2014-konverentsi-ettekanded/>

Konverentsi peakorraldajateks olid Politsei- ja Piirivalveamet ning HITSA Innovatsioonikeskus.

Noortepaneeli seminar Roostal

24.-25. jaanuaril toimus Noortepaneeli käesoleva aasta esimene kohtumine Roostal.

Esimeseks ülesandeks seminaril oli noortepaneeli liikmetel hinnata õpilaste poolt kirjutatud interneti turvalist kasutamist käsitlevaid esseesid. Esseed

olid koostatud Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse e-õppepäeva raames eri koolide 4-8nda klasside õpilaste poolt.

Uusi tehnoloogilisi teadmisi omandasid noortepaneeli liikmed kahes töötoas. Nutikaitse koolitaja ja Tallinna Südalinna Kooli õpetaja M.Reinmets tutvustas lastele Scratchi – graafikaprogrammi -, mis võimaldab omandada programmeerimise algõdesid, luua animatsioone, mänge ja jagada lootud teistega veebis.

Tallinna Kristiine Gümnaasiumi õpetaja L.Vilibert viis noortega läbi robotika töötoa. Töötoas õppisid noored, kuidas lihtne robot lihtsaid liigutusi ja liikumisi tegema panna.

Kohtumise teisel päeval arutati, mil viisil tähistada Turvalise interneti päeva oma koolis. Noortepaneeli liikmete arvates olid võimalikud tegevused

järgnevad: näidata interneti turvalise kasutamise seotud videoid, mängida erinevaid mänge (nt Nastix, QR koodi mäng, kaardimäng jne), tutvustada Targalt internetis veebilehte ja lastebitelefoni, lahendada temaatilisi ristsõnu, mõistatusi, rääkida kooliraadios Turvalise interneti päevast, lisada kooli veebilehele info Turvalise interneti päevast jm.

Järgnevalt koostasid noortepaneeli liikmed materjale koolidele Turvalise interneti päeva tähistamiseks, koostati tähesegadikke, ristsõnu ja kuldvillaku mänguülesandeid. Koostatud ülesanded on üleval Targalt internetis veebilehel, ning neid kasutati aktiivselt eri koolides Turvalise interneti päeva üritustel.

Lisaks tubastele tegevustele toimus noortele seiklusmäng, kus tuli lahendada erinevaid ülesandeid ning näidata oma osavust teatevõistluses, bowlingus ja lauatenнисes.

Trükis „Kaitske mind kõige eest“

Trükis on tõlge Soomes väljaantud teavitusmaterjalist „*Suojelee minua kaikelta*“ . Raamatus, mis on eelkõige mõeldud lastega ja lastheaks töötavatele spetsialistidele, antakse ülevaade interneti ja digitaalsete kommunikatsioonivahendite rollist laste seksuaalses ärakasutamises. Trükis on koostatud Soome spetsialistide poolt, tõlgitud eesti keelde ja kohandatud Eesti oludele MTÜ Lastekaitse Liidu poolt. Eesti keelse versiooni valmisesse panustasid ekspertidena Eneli Pau Põhja Ringkonnaprokuratuurist, Anu Baum Politsei- ja Piirivalveametist ja Lemme Haldre Tartu Laste Tugikeskusest.

Trükis on kättesaadav ka veebiversioonina <http://www.targaltinternetis.ee/artiklid/trukised/>.

Juunist alates on kavas läbi viia 4 temaatilist seminari, mille raames antud trükist ja teematikat lastekaitse- ja sotsiaaltöötajatega käsitletakse.

INHOPE võrgustiku aastakoosolek Amsterdamis

INHOPE võrgustiku 2013.aasta teine aastakoosolek toimus 12.-14.novembril Utrechti. Aastakoosoleku peamine teema oli eri osapoolte koostöö võitluses laste seksuaalse ärakasutamise vastu internetis ja digitaalsete kommunikatsioonivahendite kaudu. Arutlusel olid ka INHOPE-i andmebaasi uuendused ning andmebaasi kasutamine

Aastakoosoleku raames toimus ühine seminaripäev Euroopa riikide õiguskaitseasutustega, mis toimus 13.novembril Haagis. Seminaril tutvustasid õiguskaitseorganite esindajad oma tööd võistluses laste seksuaalse ärakasutamise vastu nii virtuaal- kui ka füüsilises maailmas.

Tutvustati ka projekte, mille raames tehakse koostööd eri sektorite (äri, mittetulundus) esindajatega.

Aastakoosolekul osales Eesti vihjeliini projektijuht Malle Hallimäe.

Insafe võrgustiku koolitusseminar Bratislavas

18.-20. märtsil toimus Insafe koolitusseminar Bratislavas, millest võtsid osa turvalise interneti keskuste esindajad 31 Euroopa riigist, sh projekti Targalt internetis meeskonnaliikmed.

Koolitusseminari eesmärgiks oli arutleda ja kaardistada, millised on parimad viisid ja võimalused interneti ja digitaalse tehnoloogiatega kasutajate teadlikkuse tõstmiseks; jagada kogemusi turvalise interneti päeva tähistamisest erinevates riikides ning koostada strateegia 2015.aasta turvalise interneti päeva tähistamiseks; arutada *online* privaatsusega seotud teemasid; tutvustada uusi teavitusmaterjale jms.

Bratislava kohtumise esimesel päeval toimusid mitmed töötodad: privaatsus vs kaitse; *Facebook Graph Search*; alternatiivsed programmid ja teenused, praktiline krüptograafia; kuidas tagada interneti kasutajate õigused; otsing ja filtreerimine jne. Lisaks töötubadele tutvustati *indie* tehnoloogiat. Teisel päeval oli võimalus osaleda mõju hindamise ja abiliini tegevust käsitlevas töötoas, lisaks nendele veel IGF, noorte kaasamist ning sugude vahelist

vägivalda käsitlevas töötoas. Google ja Facebook esindajad tutvustasid oma teenuste uuendusi ning vastasid osalejate küsimustele. Päeva lõpetas teavitusmaterjalide võistlus ning parimate materjalide tutvustamine.

Koolitusseminari viimasel päeval toimus juhtkomitee koosolek, Slovakkia abiliini külastus ning Bratislava rahvusvahelise kooli külastamine Bratislavas, kus vaadeldi ja osaleti algklasside e-ohutuse alases näidistunnis.

Vihjeliini töö

Perioodil 01.11.2013 – 18.03.2014 saabus vihjeliini veebilehe teavitusvormi kaudu 69 tedaet, millest 2 sisaldas infot veebilehe kohta, mis sisaldas laste seksuaalset ärakasutamisesitavat materjali. 47 teadetsisaldas infot taäiskasvanutele mõeldud sisuga veebilehtede kohta, mis võimaldasid ligipääsu ka lastele.

Vihjeliini veebilehte www.vihjeliin.ee külastati perioodil 494 korda.

Abiliini 116111 töö

Abiliinile tulevatest interneti turvalisuse puudutavatest teemadest esineb enim kiusamist ja ning samuti on kasvutrendis seksuaalse väärkohtlemisega seotud teemad, mis on alguse saanud internetis. Tulemas on seoses turvalise

internetiga teemaga lasteabi telefoni tutvustav kampaania, mis üritatakse sellel aastal siduda seksuaalse väärkohtlemise ennetamisega.

Nüüdsest on abiliini online nõustamisteenus Skype's (kasutajanimi Lasteabi_116111) kättesaadav ööpäevaringselt, varasema 9.00 – 21.00 asemel.